

EU:N TEKOÄLYASETUKSEN KANSALLISEN TOIMEENPANON TYÖRYHMÄ, 11. KOKOUS

Aika	perjantai 4.10.2024 klo 14–17
Paikka	Aleksanterinkatu 4-10, neuvotteluhuone A321 Keino tai Teams
Läsnä	Sami Kivivasara, TEM (pj.) Antti Helin, VM (vara-pj.) Miikka Hiltunen (OM) Amanda Mäkelä (OM) Kirsi Miettinen (LVM) Victor Nyberg (OKM) Outi Äyräs-Blumberg (STM) Aino Salmi (SM) Merja Mustonen (STM) Tomi Paavola (LVM) Emma Patovuori (SM) Kaarle Vuorinen (TEM) Mikko Myller (TEM) Lasse Laitinen (sihteeristö) Nathalie Dahl (sihteeristö) Maria Hauptmann (sihteeristö) Sara Kiviluoma (sihteeri)

1. Kokouksen avaus

Kokous todettiin alkaneeksi kello 14.03.

2. Edellisen kokouksen pöytäkirjan hyväksyminen

Työryhmän 11. kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3. Sisältöasioiden/pykälien läpikäynti

a. Keskusteluasia: Liitteen III muuttaminen ja asetuksenantovaltuus (3 § Suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaviranomaiset)

Asetuksen 7 artiklan mukaan komissiolla on valta antaa delegoituja säädöksiä liitteen III muuttamiseksi lisäämällä siihen suuririskisiä tekoälyjärjestelmiä koskevia käyttötapauksia tai muokkamalla niitä, jos artiklan edellytykset täyttyvät. Käyttötapauksen tulee liittyä olemassa oleviin liitteen III sektoreihin.

Keskusteltiin mahdollisuudesta muuttaa markkinavalvontaviranomaisten toimivaltuuksia asetuksella, mikäli komissio muuttaa liitettä III ja käyttötapaukset ovat riittävän samankaltaisia olemassa oleviin käyttötapauksiin nähden. Mikäli käyttötapaukset ovat liian erilaisia, uusista toimivaltuuksista säädettäisiin lailla. Vielä ei ole tietoa siitä, kuinka aktiivinen komissio tulisi olemaan. Lisäksi julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Asia viedään oikeusministeriön julkisoikeusyksikön kommentoitavaksi.

b. Keskusteluasia: Seuraamukset ja seuraamusmaksulautakunta (4 luku Valvonta ja seuraamukset)

Seuraamusmaksusäännöksiä on päivitetty erityisesti saavutettavuus- ja esteettömyysvaatimusten noudattamisen osalta ja uhkasakkoa koskevaa säännöstä on päivitetty itsekriminointisuojaan huomioon ottamiseksi. Sihteeristö on selvittänyt seuraamusmaksulautakunnan sijoituspaikkaa. Tällä hetkellä Traficom vaikuttaa perustelluimmalta. TSV:tä ei pidetä sopivana sijoituspaikkana toimiston rakenteen vuoksi ja koska sillä ei ole aiempaa kokemusta markkinavalvonnasta. Tukevilla taas ei ole aiempaa kokemusta seuraamuskollegiosta. NIS2-direktiivi on kuitenkin vielä eduskunnan käsittelyssä ja sen osalta täytyy odottaa perustuslakivaliokunnan ratkaisua.

c. Keskusteluasia: Saavutettavuusvaatimukset (3 § Suuririskisten tekoälyjärjestelmien markkinavalvontaviranomaiset)

Tekoälyasetuksen 16 artiklan I kohdan mukaan suuririskisten tekoälyjärjestelmien tarjoajien on varmistettava, että suuririskinen tekoälyjärjestelmä täyttää direktiivien (EU) 2016/2102 ja (EU) 2019/882 mukaiset esteettömyysvaatimukset. Vaatimuksia voidaan kuitenkin käytännössä soveltaa vain sellaiseen tekoälyjärjestelmään, joka on tarkoitettu tarjoamaan direktiivien soveltamisalaan kuuluvaa palvelua tai tuotetta. Asetuksen vaatimukset koskevat järjestelmää ja sen tarjoajaa, ei palvelua ja sen tarjoajaa. Direktiivin 2016/2102 (saavutettavuusdirektiivi) velvoitteista säädetään kansallisesti digipalvelulain 3 luvussa ja direktiivin 2019/882 (esteettömyysdirektiivi) velvoitteista digipalvelulain 3 a luvussa, sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 22 a luvussa ja laissa eräiden tuotteiden esteettömyysvaatimuksista. Digipalvelulaista ja sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 22 a luvusta poiketen esteettömyysvaatimuslaki on markkinavalvontasääntelyä, jota sovelletaan palvelun sijaan tuotteeseen ja sen valmistajaan. Kun kyseessä on tekoälyjärjestelmä, joka on myös esteettömyysvaatimuslain soveltamisalassa oleva tuote, syntyy tarve säätää siitä, että esteettömyysvaatimuslain mukainen markkinavalvontaviranomainen voi määrätä 16 artiklan I kohdan rikkomisesta seuraamusmaksun.

Keskusteltiin siitä, laajentaako asetuksen 16 artiklan I kohta esteettömyys- ja saavutettavuusdirektiivien soveltamisalaa. Asetuksen seuraamuksia koskevassa 99 artiklassa viitataan 16 artiklaan kokonaisuudessaan, mikä tarkoittaa sitä, että seuraamuksista täytyy säätää. Asetuksen 16 artiklan I kohdan tulkinnasta tulisi hakea neuvoa komissiolta ja tiedustella muiden jäsenvaltioiden näkemyksiä.

d. Avoimuusvaatimukset (5 § Avoimuusvelvoitteiden valvonta)

Asetuksen 50 artiklan mukaisten vaatimusten valvontaan tarvitaan viranomainen, joka voi käyttää markkinavalvonnan toimivaltuuksia. Asetuksen 99 artikla edellyttää, että 50 artiklan rikkomisesta on voitava määrätä seuraamusmaksuja. Suuririskisten tekoälyjärjestelmien osalta avoimuusvelvoitteita valvoisi asianomainen markkinavalvontaviranomainen ja muiden järjestelmien

osalta valvontaviranomaiseksi ehdotetaan Traficomia. Informaatio- ja avoimuusvelvoitteet ovat osittain päällekkäisiä tietosuojasääntelyn kanssa. Jos viranomainen tunnistaa, että kyse on puhtaasti henkilötietojen käsittelystä, asia tulisi ohjata TSV:n käsittelyyn.

e. Keskusteluasia: Asetuksen 18(2) artiklan kansallinen liikkumavara

Asetuksen 18 artiklan 2 kohdan mukaan kunkin jäsenvaltion on määritettävä olosuhteet, joissa 1 kohdassa tarkoitettu dokumentaatio on kansallisten toimivaltaisten viranomaisten saatavilla kyseisessä kohdassa esitetyn ajan silloin, kun tarjoaja tai sen alueelle sijoittautunut valtuutettu edustaja menee konkurssiin tai lopettaa toimintansa ennen kyseisen kauden loppua. Tämän osalta lakiin lisättäisiin uusi pykälä asiakirjojen säilyttämisestä.

4. HE-luonnoksen läpikäynti

a. Keskusteluasia: Asetuksen pääasiallinen sisältö

Asetusta on kuvattu kokonaisuudessaan ja kattavasti. Sääntelyn testiympäristöt on sijoitettu loppuun, koska ne eivät varsinaisesti ole vielä tämän esityksen asiaa.

b. Keskusteluasia: Keskeiset ehdotukset

Keskusteltiin esityksen keskeisistä ehdotuksista ja pääasiallisista vaikutuksista erityisesti perusoikeuksien kannalta. Esitys vaikuttaa perusoikeuksiin hyvin laajasti ja haasteena on määrittää, mitkä vaikutukset seuraavat kansallisesta laista ja mitkä asetuksesta.

c. Keskusteluasia: Sääntämisympäristöjen perustelut

Keskusteltiin esityksen suhteesta perustuslakiin ja sääntämisympäristöperusteluista. Esityksen mukaisilla markkinavalvontakeinoilla voi olla vaikutusta erityisesti perustuslaissa suojattuihin omaisuuden suojaan ja elinkeinovapauteen. Seuraamusmaksujen osalta sovellettaviksi tulevat hallinnollisten seuraamusten yleiset säännökset. Markkinavalvontalain mukaisista valvontatoimivaltuuksista seuraa viranomaisen mahdollisuus käyttää ulkopuolista asiantuntijaa, jolla on merkitystä perustuslain 124 §:n (hallintotehtävän antaminen muulle kuin viranomaiselle) kannalta.

5. Keskusteluasia: Lausuntopyyntö ja organisaatiot, joille lausunto lähetetään

Sovittiin, että lausuntotahot täydennetään listaukseen 11.10 mennessä.

6. Muut asiat

a) Tekoälyneuvoston alatyöryhmät

Kuhunkin tekoälyneuvoston alatyöryhmään nimetään jäsen sekä varajäsen. Jäsenet nimetään hallinnonalasta riippuen ministeriöstä tai virastosta.

b) Sääntelyn testiympäristöjen eteneminen

Sääntelyhiekkalaatikot ovat tärkeä asia elinkeinoelämälle, ja asiasta on ollut nähtävissä julkisia puheenvuoroja. Sihteeristö kokousta Turun yliopiston, Haaga-Helian ja CSC:n kanssa, jotka ovat mukana EU:n sandbox-projektia toteuttavassa konsortiossa.

c) Hallituksen iltakoulu tekoälystä

Hallitus piti iltakoulun tekoälystä 2.10.

d) Pääministerin pyöreä pöytä tekoälystä

e) General purpose AI Code of Conduct Plenary 30.9.

Kick-off Plenary järjestettiin 30.9. Neljä eri alaryhmää alkaa valmistelemaan käytännesääntöjä, joiden on tarkoitus valmistua ensi keväänä.

f) Perusoikeusviranomaisten nimeäminen

Nimettäviin viranomaisiin otetaan yhteyttä keskitetysti.

g) Komission AI ja lainvalvontaviranomaisten asiantuntijatyöryhmä

Työryhmän tarkoituksena on tarkastella asetusta horisontaalisemmin sisäasioissa.

7. Kokouksen päättäminen

Päätettiin kokous kello 17.25.